

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія музики *1,2 сем*

для студентів

спеціальності: 025 Музичне мистецтво

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.03. Інструментальне виконавство (фортепіано), 025.00.04. Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

Київ – 2022

Розробники:

Опанасюк Олександр Петрович, доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Опанасюк Олександр Петрович, доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від «26» серпня 2022 року № 12

Завідувач кафедри _____ Ольга Олексюк

Робочу програму погоджено з гарантми освітньої професійної програми: 025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано)

«__» _____ 2022 р.

Гарант освітньої професійної програми _____ Наталія Свириденко

Робочу програму погоджено з гарантми освітньої професійної програми: 025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові, ударні інструменти)

«__» _____ 2022 р.

Гарант освітньої професійної програми _____ Віктор Сподаренко

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2022 р.

Заступник декана _____

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____, «__» _____ 20__ р. протокол №__

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Результати навчання за дисципліною.....	4
4. Структура навчальної дисципліни.....	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
6. Плани семінарських занять.....	16
7. Контроль навчальних досягнень.....	22
8. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.....	22
9. Навчально-методична карта дисципліни.....	29
10. Рекомендовані джерела.....	31

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів, годин	12 /360
Курс	1
Семестр	1–2
Кількість змістових модулів за розподілом:	5
Обсяг кредитів	3/2
Обсяг годин у тому числі:	90/60
аудиторні	42/28
модульний контроль	6/4
семестровий контроль (1 семестр)	30/-
самостійна робота	12/56
Форми навчання	очна / дистанційна
Форма семестрового контролю: 1 семестр	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – поглиблення знань студентів про зарубіжну та українську музичну культуру від давніх часів до XIX ст., формування теоретичної бази, моделювання відповідного практикуму для успішного засвоєння основ історичного і теоретичного музикознавства, цілісного уявлення щодо історичного розвитку зарубіжної та української музики.

Завдання: Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія музики» є:

- характеристика становлення музики в її основних напрямках, стилях, жанрах, персоналіях від давніх часів до XIX ст.;
- формування широкого культурного й мистецького світогляду студентів;
- розвиток навичок щодо культурно-історичного аналізу мистецьких подій, культурно-художніх явищ, творчих персоналій, музичних творів та самостійного і об'єктивного їхнього оцінювання;
- вироблення вміння аналізувати творчість композитора у контексті жанрово-стильових процесів у музичній культурі, традицій і новаторства в розвитку жанрів, драматургії твору;
- формування навичок наукової роботи.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Студент повинен знати:

- основні засади концепції циклічного розвитку культури;
- принципи процесуального буття культури і мистецтва;
- зміст та особливості становлення зарубіжної і української музичної культури від давніх часів до XIX ст.;

- жанрово-стильову еволюцію зарубіжної та української музики;
- композиторські школи, їхніх видатних представників, їхні основні твори та значення творчої діяльності композиторів у розвитку музичної культури;
- поняття й терміни, які визначають характерні особливості розвитку історії музики, стилі, жанри, напрями, композиторські техніки, структуру і драматургію музичних творів тощо;
- проблематику, тенденції, особливості дослідження зарубіжної та української музики в контексті реалій і запитів сучасної культури.

У результаті вивчення курсу студент формує такі **компетентності**:

Загальні:

- Здатність до спілкування державною мовою якусно, так і письмово.
- Знання та розуміння предметної області тарозуміння професійної діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність працювати самостійно.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні:

- Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- Здатність усвідомлювати взаємозв'язк та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- Здатність використовувати знання про основнізакономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- Здатність оперувати професійною термінологією.
- Здатність використовувати широкий спектрміждисциплінарних зв'язків.
- Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві тамузичній педагогіці.

Програмні результати навчання:

- Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна:						
	Усього	Лекцій	Семинарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 1							
МУЗИЧНА КУЛЬТУРА СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ							
Тема 1.1. Вступ до курсу. Тема 1.2. Музична культура Стародавнього Єгипту, Палестини, Стародавньої Індії, Стародавнього Китаю	4	2	1			1	
Тема 1.3. Музична культура Стародавньої Греції та Стародавнього Риму	4	2	1			1	
Модульний контроль	2						2
Всього	10	4	2			2	2
Змістовий модуль 2							
ЄВРОПЕЙСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА V–XVIII СТОЛІТТЯ							
Тема 2.1. Європейська музична культура V–XVI ст. (європейська музика в символічний період становлення культури). Формування нової музики в епохи Середньовіччя та Відродження	3	2				1	
Тема 2.2. Європейська музична культура XVII–XVIII ст. (європейська музика в класичний період становлення культури)	5	2	2			1	
Тема 2.3. Музична культура Німеччини XVII – 1-ої половини XVIII ст.	5	2	2			1	
Тема 2.4. Опера XVII–XVIII ст.	5	2	2			1	
Тема 2.5. Віденський музичний класицизм	12	4	6			2	
Модульний контроль	2						2
Всього	32	12	12			6	2
Змістовий модуль 3							
УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ВІД ПЕРІОДУ АРХАЇКИ ДО XVIII СТОЛІТТЯ							
Тема 3.1. Українська музика періоду дохристиянської та Київської Русі	2	1	2			1	
Тема 3.2. Українська музична культура XII – 1-ої половини XVII ст.	5	2	2			1	
Тема 3.3. Українська музична культура 2-ої половини XVII–XVIII ст.	9	3	2			2	
Модульний контроль	2						2
Всього	18	6	6			4	2
Семестровий контроль. Екзамен	30						
Разом за 1 семестр	90	22	20			12	6

Змістовий модуль 4
ЄВРОПЕЙСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА
КІНЦЯ ХVІІІ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ

Тема 4.1. Європейська музика в романтичний період становлення культури	10	2	2			6	
Тема 4.2. Музична культура Австрії та Німеччини 1-ої половини ХІХ ст.	14	2	2			10	
Тема 4.3. Французька музична культура 1-ої половини ХІХ ст.	9	1				8	
Тема 4.4. Польська музична культура ХІХ ст.	9	1	2			6	
Модульний контроль	2						2
Всього	44	6	6			30	2

Змістовий модуль 5
ЄВРОПЕЙСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ

Тема 5.1. Музична культура Австрії та Німеччини 2-ої половини ХІХ ст.	14	2	2			10	
Тема 5.2. Італійська музична культура 2-ої половини ХІХ ст.	10	2	2			6	
Тема 5.3. Угорська музична культура ХІХ ст.	9	2	2			5	
Тема 5.4. Французька музична культура 2-ої половини ХІХ ст.	9	2	2			5	
Модульний контроль	2						2
Всього	44	8	8			26	2
Разом за 2-й семестр:	88	14	14			56	4
Всього за курс:	178	36	34			40	10

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

МУЗИЧНА КУЛЬТУРА СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

ТЕМА 1.1. Вступ до курсу

«Історія музики» як навчальна дисципліна. Мета, завдання, методологічні засади, структура, тематичний план курсу. Джерелознавча основа курсу.

Музика як форма суспільної свідомості. Огляд основних теорій щодо походження музики. Музика і культура. Концепції розвитку культури. Періодизація історії музичної культури. Принципи аналізу музичних явищ у курсі історії музики. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами.

Ключові слова: історія музики; теорії щодо походження музики; концепції розвитку культури; періодизація історії музики.

Література: 2, 3, 8, 15, 16, 28, 30.

ТЕМА 1.2. Музична культура Стародавнього Єгипту, Палестини, Стародавньої Індії, Стародавнього Китаю

Музична культура Стародавнього Єгипту, Палестини, Стародавньої Індії, Стародавнього Китаю. Культурна, календарно-обрядова, побутова музика. Прикладна (утилітарна) музика. Синкретизм давнього музичного мистецтва. Звукоряд, ладові й мелодико-ритмічні підвалини давньої музики. Музична теорія, музична естетика. Зміст понять «шрутї», «тала», «рага», «раса». Принципи навчання, стиль виконання (музикування) давньої музики. Музична онтологія. Пізнання в музиці.

Ключові слова: культурна, календарно-обрядова, побутова, утилітарна / прикладна музика; синкретизм; музична теорія; музична естетика; рага, раса, тала, шрутї; музична онтологія, пізнання в музиці.

Література: 2, 3, 8, 15, 16, 27, 32.

ТЕМА 1.3. Музична культура Стародавньої Греції та Стародавнього Риму

Музична культура Стародавньої Греції, Стародавнього Риму. Народна творчість. Аеди, гомериди, рапсоди. Хорова і сольна лірика. Синкретизм музичного мистецтва. Музична естетика і теорія музики. Звукоряд, тетрахорди; принципи утворення ладів; гіполад і гіперлад. Ладогармонічні та ритмічні основи давньогрецької музики. Піфагорійський (мелодичний) стрій. Нотація. Вчення про етос. Каноніки і гармоніки. Значення Античної та Римської культур для становлення європейської музичної культури.

Ключові слова: музика Стародавньої Греції, Стародавнього Риму; звукоряд, тетрахорди, лад, утворення ладів; піфагорійський (мелодичний) стрій; каноніки і гармоніки; нотація; етос.

Література: 2, 3, 8, 13, 15, 16, 21, 27, 32.

Змістовий модуль 2

ЄВРОПЕЙСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА V–XVIII СТОЛІТТЯ

ТЕМА 2.1. Європейська музична культура V–XVI ст.

(європейська музика в символічний період становлення культури)

Формування нової музики в епохи Середньовіччя та Відродження

Європейська культура – нове метаісторичне явище. Періоди розвитку Європейської культури (О. Опанасюк): символічний (V–XVI ст.), класичний (XVII–XVIII ст.), романтичний (кінець XVIII–XIX ст.), інтенціональний (кінець XIX – початок XXI ст.). Філософсько-естетичні та релігійні основи культури Середньовіччя і Відродження.

Формування музики християнської церкви. Григоріанський хорал. Псалмодія. Літургійна драма. Меса. Літургія. Реквієм. Середньовічні лади. Невменна нотація. 4-лінійна нотація Г. Аретинського. Готична, мензуральна нотації. Розвиток багатоголосся. Паралельний, вільний, мелізматичний, метризований органуми. Композитори Леонін (XII ст.), Перотин (кін. XII – поч. XIII ст.). Пісенна творчість трубадурів, труверів, міннезингерів.

Формування на початку XIV ст. нової музичної естетики. Філіп де Вітрі (1291–1361/62) і його трактат «Ars nova». Натуральний стрій Джозеффо Царліно (1517–1590). Розвиток поліфонії: контрапункт, імітація, канон; імітаційна і контрастна поліфонія. Меса, мотет, мадригал. Суворий (строгий) стиль, техніка імітації та канону (канонічної імітації). Філіп де Вітрі (1291–1361/62), Гійом де Машо (1300–1377) – видатні композитори раннього Відродження. Джованні Палестрина (1525–1594). Нідерландська композиторська школа, її значення для розвитку європейської поліфонії.

Ключові слова: процесуальне буття культури; символічна форма мистецтва (Г. Гегель); символічний період розвитку Європейської культури; григоріанський хорал; псалмодія; меса; мотет; мадригал; літургія; реквієм; неіменна, мензуральна нотації; органум; суворий / строгий стиль; поліфонія; контрапункт; трубадури, трувери, мінезингери; нідерландська композиторська школа; Філіп де Вітрі; Гійом де Машо; Дж. Палестрина.

Література: 1–3, 8, 13, 15, 16, 21, 29, 30.

ТЕМА 2.2. Європейська музична культура XVII–XVIII ст.

(європейська музика в класичний період становлення культури)

Філософсько-естетичні основи Європейської культури XVII–XVIII ст. (класичний період розвитку). Зміст понять «класична форма мистецтва» (Г. Гегель), «класичний період становлення Європейської культури і мистецтва» (О. Опанасюк). Раціоналізм і діалектика. Логічна структура «тезис-антитез-синтез». Художні принципи стилів бароко, класицизму. Сильові тенденції реалізму, раннього романтизму (передромантизму).

Європейська музика XVII–XVIII ст. Тенденції до синтезу мистецтв. Інтенсивний розвиток опери, ораторії, кантати, інструментальних жанрів. Теорія афектів. Музична риторика. Йоганн Маттезона (1681–1764) і його трактат «Досконалий капельмейстер». Розробка Андреасом Веркмейстером (1645–1706) системи рівномірної темпації. Розвиток музичної теорії. Жан Філіп Рамо (1683–1764) та його обґрунтування структури акордів і гармонічних відношень (в акордах). Відображення в музичному мистецтві раціоналістичного і діалектичного методів пізнання світу. Логічна структура «тезис-антитез-синтез», вираження її змісту в європейській музиці.

Ключові слова: класична форма мистецтва; класичний період становлення Європейської культури; логічна структура «тезис-антитез-синтез»; бароко; класицизм; теорія афектів; музична риторика; жанр музики.

Література: 1–3, 8, 13, 15, 16, 21, 29, 30.

ТЕМА 2.3. Музична культура Німеччини XVII – 1-ої половини XVIII ст.

Історичні умови розвитку німецької музичної культури XVII – 1-ої половини XVIII ст. Музичне життя. Розвиток жанрів. Досягнення німецької музики в жанрах кантатно-ораторіальної, інструментальної, органної музики.

Німецька органна школа XVII – початку XVIII ст. Вільні форми імпровізаційного характеру (прелюдія, фантазія, токато). Імітаційні форми (пасакалія, чакона, ричеркар, фуга). Тенденції до кристалізації жанрів.

Йоганн Себастьян Бах (1685–1750). Бах і епоха. Тематика, образний світ музики, жанри творчості Баха. Особливості музичного стилю Баха. Фуга – основна поліфонічна форма у творчості композитора; структура фуги, роль Баха в розвитку складових розділів фуги (експозиції, розробки, репризи). Органна творчість. Диптихи: прелюдія і фуга, токато

і фуга, фантазія і фуга. Кристалізація в двочастинних творах характерних форм музикування: вільної, імпровізаційної (перші частини бінарного циклу), імітаційної, фуги (другої частини). Інструментальна творчість. Роль Баха в розвитку мистецтва гри на клавирі. «Добре темперований клавир»; його будова. Вокально-інструментальні жанри (пасіони, кантати, ораторії, мотети, меси, маґніфікат).

Георг Філіп Гендель (1685–1759). Тематика, образний зміст, особливості музики Генделя. Оперна і ораторіальна творчість; трактування жанрів. Інструментальні жанри. Клавирна музика. Клавирні сюїти Генделя, їх особливості. Concerti grossi. Пленерні жанри.

Ключові слова: Й. С. Бах; Г. Гендель; пасакалія; прелюдія і фуга; токато і фуга; фантазія і фуга; фуга; кантата; опера; ораторія; пасіони; concerto grosso; музичний стиль (композитора).

Література: 1–3, 6, 8, 13, 15, 16, 21.

ТЕМА 2.4. Опера XVII–XVIII ст.

Передісторія опери. Опера XVII ст. Італійська опера. «Дафна» (1598) – перша опера композитора Якопо Пері (1561–1643) і поета Оттавіо Ринуччіні (1563–1621). Опера Пері «Еврідіка»; сюжет, будова, співвідношення тексту й музики. Опері «Еврідіка» Джуліо Каччіні (біля 1550–1618) і «Дафна» Марка да Гальяно (1575–1642). Оперна творчість Клаудіо Монтеверді (1567–1643). Опера «Орфей», її відмінність від опери «Еврідіка» Я. Пері. Опера «Коронування Поппеї». Французька опера і естетика класицизму. Жан Батіст Люллі (1632–1687) – творець «ліричної трагедії». Жан Філіп Рамо (1683–1764); опора в жанрі театральної музики (опера, балет, опера-балет) на традиції Ж.-Б. Люллі; поглиблення героїко-трагедійного початку, лірики; вишуканість музики; роль оркестру в музичній драматургії. Театральна музика Англії XVII ст. Генрі Перселл (1659–1695) і його опера «Дідона і Еней». Опера XVIII ст. Становлення опери-серія. Витоки жанру комедійної опери. Джованні Перголезі (1710–1736) та його опера (інтермедія) «Служниця-господиня». Французька комедійна опера, її відмінність від італійської опери-буффа. Опера (пастораль) Жан Жака Руссо (1712–1778) «Сільський чарівник». Австрійський і німецький зінгшпіль.

Кристофор Віллібальд Глюк (1714–1787). Ідеї французьких енциклопедистів і оперна естетика Глюка. Принципи оперної реформи Глюка. «Орфей і Еврідіка» – перша реформаторська опера композитора; зміст, структура, драматургія опери. Теоретичне обґрунтування оперної реформи у передмові до опери «Альцеста». Опері «Іфігенія в Авліді» та «Іфігенія в Тавріді».

Оперна творчість Вольфганга Амадея Моцарта (1756–1791). Жанрова розмаїтість, індивідуалізація та поліжанровість опер. Елементи жанрового синтезу в зрілих операх. Оперна естетика Моцарта, відмінність її від оперної естетики Глюка. Комедійна опера «Весілля Фігаро»; зміст, структура, драматургія опери. Музична драма-комедія (dramma giocoso) «Дон Жуан»; трактування жанрів.

Ключові слова: К. Глюк; Ж.-Б. Люллі; К. Монтеверді; В. Моцарт; Дж. Перголезі; Г. Перселл; Ж. Ф. Рамо; опера; опера-серія; опера-буффа; зінгшпіль; драматургія опери.

Література: 1–3, 6, 8, 13, 15, 16, 21.

ТЕМА 2.5. Віденський музичний класицизм

Віденський класицизм – вершина розвитку класичного стилю в музиці. Завершення формування жанрів симфонії, сонати, концерту, квартету в творчості Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Л. Бетговена. Риси класицистського стилю. Період – класичний тип музичної структури. Нове розуміння музичної теми, принципи її розвитку. Оркестр віденських класиків. Поняття «симфонізм». Типи симфонізму віденських класиків. Сонатно-симфонічний цикл та його концепція. Сонатна форма, її розділи і складові моменти. Логічна структура «тезис-антитез-синтез», вираження її змісту в інструментальній музиці

віденських класиків (на рівні відношень основних тем сонатного алегро, частин та концепції сонатно-симфонічного циклу).

Йозеф Гайдн (1732–1809). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості Гайдна. Еволюція жанру симфонії у творчості композитора. Симфонія № 45 («Прощальна симфонія»). «Паризькі симфонії». «Лондонські симфонії» – вершина гайднового симфонізму. Камерно-інструментальна музика. Становлення жанрів фортепіанної сонати і квартету в творчості Гайдна. Сонати D-dur, e-moll. Квартет G-dur (opus 76, № 1). Ораторії «Створення світу», «Пори року»; принципи трактування жанру.

Вольфганг Амадей Моцарт (1756–1791). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості Моцарта. Особливості музичного стилю композитора. Еволюція жанру симфонії в творчості Моцарта. Симфонії № 39, № 40, № 41 – видатні зразки європейського симфонізму XVIII ст. Клавірна і камерно-інструментальна музика. Фортепіанної сонати № 8 (KV 310), № 11 (KV 331), № 14 (KV 475): образний зміст, особливості композиції творів. Кантатно-ораторіальні жанри. Реквієм; образний зміст, будова, трактування жанру.

Людвіг ван Бетговен (1770–1827). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості Бетговена. Особливості музичного стилю Бетговена. Жанр фортепіанної сонати – творча «лабораторія» Бетговена; еволюція жанру – еволюція стилю композитора. Сонати № 8, № 14, № 23: образно-ідейний зміст, виклад і розвиток тематичного матеріалу, принципи «тематичної роботи», принципи єдності циклу, драматургія творів. Романтичні тенденції у пізніх сонатах (№№ 27–32), пізніх квартетах (№№ 13–16). Симфонічна творчість. Симфонія № 5: образно-ідейний зміст, героїко-драматичний тип симфонізму, принципи монотематизму, його втілення в матеріалі симфонії; драматургія твору. Симфонія № 6. Симфонія № 9; образно-ідейний зміст, особливості композиції. Концерти, квартети. Опера «Фіделіо». «Урочиста меса».

Ключові слова: Л. Бетговен; Й. Гайдн; В. Моцарт; віденський музичний класицизм; симфонія; соната; квартет; концерт; симфонізм; тип симфонізму; сонатно-симфонічний цикл; сонатна форма; монотематизм.

Література: 1, 2, 6, 8, 13, 15, 16, 21.

Змістовий модуль 3

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ВІД ПЕРІОДУ АРХАЇКИ ДО XVIII СТОЛІТТЯ

ТЕМА 3.1. Українська музична культура періоду дохристиянської та Київської Русі

Українська музика періоду архаїки. Зв'язок музики з народними віруваннями, обрядами, календарним циклом. Календарно-обрядові та родинно-побутові пісні: їхні види, зміст, тематика, завдання, особливості виконання. Музична культура Київської Русі. Жанри музики. Народне, фольклорного типу, мистецтво і християнська літургіка – два магістральні напрями розвитку музичної культури Київської Русі. Билини – жанр давньоруського епосу: зміст, тематика, принципи виконання. Музика давньоруської церкви. Гімнографія, її різновиди (канон, кондак, стихира, тропар та інші). Літургії Василія Великого, Іоана Златоустого. Монодія, її основні принципи. Нотація. Текстологія релігійних мелодій. Риси церковного співу. Система «осмогласся» («восьмигласся»).

Ключові слова: архаїка; жанр; фольклор; календарно-обрядовий цикл; билини; християнська літургіка; гімнографія; монодія; нотація; осмогласся.

Література: 4, 5, 7, 9, 11, 12, 23, 24, 29, 30, 33.

ТЕМА 3.2. Українська музична культура XII – 1-ої половини XVII ст.

Суспільно-історичні особливості розвитку української музики XII – 1-ої половини XVII ст. Народна, церковна музика – основа розвитку української музичної культури. Думи, історичні та лірницькі пісні: зміст, тематика, структура, стиль виконання. Кобзарі

та їхнє мистецтво співу і гри на кобзі. Формування епіко-героїчного мелосу в українській музичній культурі.

Духовна музика. Релігійні піснеспіви, культова монодія, становлення багатоголосся. Кант – церковна і світська 1-голосна і 3-голосна пісня: зміст, жанрові різновиди, особливості музики та будова творів. Світська музика. Розвиток інструментальної музики. Табулатури. Роль освітніх осередків і братств в розвитку національної освіти і мистецтва. Острозька академія, Києво-Могилянська колегія, згодом академія; музичні традиції цих закладів.

Ключові слова: думи; історичні пісні; лірницькі пісні; кант; духовна і світська музика; братства.

Література: 4, 5, 7, 9, 11, 12, 18, 23, 26, 33.

ТЕМА 3.3. Українська музична культура другої половини XVII–XVIII ст.

Бароко, класицизм, Просвітництво як художні напрями в європейському мистецтві 2-ої половини XVII–XVIII ст. Українська барокова культура.

Народна музика; завершення формування й подальший розвиток різних жанрів. Церковна музика. Традиційна монодія і багатоголосся. Кант; розквіт жанру, жанрове розмаїття кантів. Партесний концерт, його різновиди. Формування концертного стилю, переростання партесного жанру (концерту) в хоровий концерт. Циклічна структура хорového концерту. Жанр української пісні. Зміст, типи пісень, особливості музики, стиль їхнього виконання. Микола Дилецький (бл. 1630–1690) – музичний теоретик, композитор, громадський діяч. «Грамати́ка муси́кійська» («Грамати́ка музика́льна») Дилецького.

Максим Березовський (1740–1741?–1777), Дмитро Бортнянський (1751–1825), Артемій Ведель (1767–1808): тематика, образний зміст, виразово-стильові аспекти музики, жанри творчості, роль композиторів в розвитку жанру хорového концерту. Особливості композиції та драматургія концертів «Не отвержи мене во время старости», «Скажи ми, Господи, кончину мою», «Доколе, Господи, забудеши мя»).

Ключові слова: М. Березовський; Д. Бортнянський; А. Ведель; М. Дилецький; партесний і хоровий концерти; циклічна структура концерту; виразово-стильові аспекти музики; драматургія концерту.

Література: 7, 9, 11, 12, 17, 23, 25, 26, 33.

Змістовий модуль 4

ЄВРОПЕЙСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА

КІНЦЯ XVIII–XIX СТОЛІТТЯ

ТЕМА 4.1. Європейська музика в романтичний період становлення культури

Трактування романтичного мистецтва у філософії Г. Гегеля. Європейська музика в романтичний період становлення культури. Романтизм як явище. Характерні особливості стилю романтичної музики. Роль літератури і поезії. Програмність. Установка митця-романтика: я пишу як відчуваю в певний момент життя. Актуалізація жанру мініатюри. Звернення до внутрішнього світу людини. Принципи образної і тематичної єдності композицій романтиків. Монотематизм. Трансформація тематичного матеріалу.

Жанри романтичної музики: традиційні (опера, балет, симфонія, концерт, соната, сюїта); нові (симфонічна поема, вокальний цикл, вокальна та інструментальна мініатюра, балада, пісня, п'єса, пісня без слів, новелета, інтермецо, рапсодія, арабеска). Особливості трактування жанрів; актуалізація жанрів вокальної та інструментальної мініатюри.

Ключові слова: романтична форма мистецтва; романтичний період становлення Європейської культури; романтизм; монотематизм; трансформація тематичного матеріалу; програмність музики.

Література: 1, 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22, 29, 30.

ТЕМА 4.2. Музична культура Австрії та Німеччини 1-ої половини XIX ст.

Суспільно-історичні умови розвитку музичної культури Австрії та Німеччини 1-ої половини XIX ст. Розвиток музичних жанрів.

Франц Шуберт (1797–1828). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості Шуберта. Особливості музичного стилю композитора. Роль побутової і народної музики в художньому формуванні Шуберта. Вокальна творчість. Тематика пісень; відсутність уваги до деталізації тексту; перевага мелодичного початку. «Прекрасна мельниківна», «Зимовий шлях»: образно-ідейний зміст, принципи вираження поетичного тексту у вокальній музиці, будова, романтичне трактування циклів. Симфонічна творчість. Лірико-драматична симфонія № 8 («Незакінчена»). Героїко-епічна симфонія № 9. Жанри сонати і фортепіанної мініатюри у творчості Шуберта. Сонати A-dur (D-664, Opus 120), B-dur (DV-960). Шість музичних моментів (D-780, Opus 94), Чотири експромти (D-935, Opus 142) – класичні зразки романтичної фортепіанної мініатюри.

Фелікс Мендельсон (1809–1847). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості Мендельсона. Романтичні та класицистські тенденції в творчості композитора. «Шотландська симфонія», «Італійська симфонія», увертюри «Сон в літню ніч», «Гебриди», «Прекрасна Мелузїна» – кращі зразки німецького романтичного симфонізму. Музика до комедії Вільяма Шекспіра «Сон в літню ніч». Скрипковий концерт, e-moll – шедевр інструментальної музики XIX ст.: образний зміст, романтичне трактування циклу. Фортепіанна творчість. «Пісні без слів»: образне й жанрове розмаїття п'єс; вокалізація інструментальної музики.

Роберт Шуман (1810–1856). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості, особливості музичного стилю Шумана. Фортепіанна і вокальна музика – провідні жанри творчості композитора. «Метелики», «Карнавал» – багаточастинні романтичні цикли. Принципи розвитку музичного тематизму в «Симфонічних етюдах». «Фантастичні п'єси», «Дитячі сцени», «Альбом для юнацтва»: образний зміст, різноплановість мініатюр. Особливості вокальної лірики Шумана. Цикли «Любов поета» (вірші Г. Гайне), «Любов і життя жінки» (вірші А. фон Шамісо). Порівняльна характеристика творчих методів у жанрі вокальної музики Шуберта і Шумана. Симфонії, концерти, Камерно-інструментальна і хорова музика Шумана.

Ключові слова: Ф. Мендельсон; Ф. Шуберт; Р. Шуман; концерт; фортепіанна п'єса / мініатюра; пісня; цикл; романтичне трактування циклу.

Література: 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22.

ТЕМА 4.3. Французька музична культура першої половини XIX ст.

Суспільно-історичні умови розвитку французької музичної культури 1-ої половини XIX ст. Музичне життя Франції. Розвиток жанрів. Розвиток «великої опери» (Дж. Мейєрбер), комедійної опери (Ф. А. Буальдьє, Д. Ф. Обер), романтичного балету (А. Ш. Адан).

Гектор Берліоз (1803–1869). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості Берліоза. Берліоз – основоположник програмного симфонізму. «Фантастична симфонія»: образно-ідейний зміст, будова твору, програмність, виклад і розвиток тематичного матеріалу, принципи монотематизму та трансформації тематичного матеріалу, драматургія симфонії. Симфонії «Гарольд в Італії», «Ромео і Джульєтта». Духовні твори. Реквієм. Те Deum. Опера «Бенвенуто Челліні».

Ключові слова: Г. Берліоз; симфонія; опера; балет; драматургія симфонії; принципи монотематизму і трансформації тематичного матеріалу.

Література: 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22.

ТЕМА 4.4. Польська музична культура XIX ст.

Суспільно-історичні умови розвитку польської музичної культури XIX ст. Музичне життя. Розвиток жанрів. Формування польської композиторської та виконавської шкіл (Г.

Венявський, К. Ліпінський, К. Курпінський, М. Огінський, М. Шимановська). Станіслав Монюшко (1819–1872); вокальна, хорова і оперна творчість Монюшка.

Фридерік Шопен (1810–1849) – основоположник польської музичної класики. Тематика, образний зміст музики, жанри творчості, особливості музичного стилю Шопена. Класичні й романтичні тенденції. 24 прелюдії для фортепіано – музична «енциклопедія» романтизму. Балади Шопена – новий романтичний жанр фортепіанної музики. Балади № 1, № 2. Фортепіанна соната № 2: образно-ідейний зміст, романтичне трактування сонатного циклу, характерність фіналу, драматургія твору. Ноктюрни; інтерпретація жанру (ноктюрн opus 48, № 1). Поетизація та індивідуалізація побутових жанрів (мазурка, вальс, полонез). Етюди Шопена; трактування жанру.

Ключові слова: Ф. Шопен; балада; вальс, етюд; мазурка, ноктюрн, полонез; поетизація, індивідуалізація побутових жанрів; романтичне трактування сонатного циклу.

Література: 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22.

Змістовий модуль 5 **ЄВРОПЕЙСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ**

ТЕМА 5.1. Музична культура Австрії та Німеччини 2-ої половини ХІХ ст.

Суспільно-історичні умови розвитку музичної культури Австрії та Німеччини 2-ої половини ХІХ ст. Музичне життя. Розвиток жанрів.

Ріхард Вагнер (1813–1883). Естетичні та філософські погляди Вагнера. Обґрунтування ідеї синтезу мистецтв у літературному творі «Опера і драма». Оперна естетика Вагнера. Тематика опер. Принципи лейтмотивної системи. Трактування вокального та інструментального початків в опері. Оркестр Вагнера. «Тангейзер», «Лоенгрін» та нові принципи оперної драматургії Вагнера 1840-х років. «Трістан та Ізольда» – «вокально-симфонічна поема»: трактування опери; співвідношення вокального, інструментального початків. Симфонічні епізоди з опер («Політ валькірій» – з опери «Валькірія», «Шелест лісу» – з опери «Зігфрід», «Траурний марш» – з опери «Загибель богів») та оперні увертюри як самостійні жанри симфонічної музики.

Йоганнес Брамс (1833–1897). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості, особливості музичного стилю Брамса. Фортепіанна і симфонічна музика – провідні жанри творчості Брамса. Варіації на тему Паганіні (етюди для фортепіано, opus 35) – енциклопедія брамсівського піанізму. Фортепіанні п'єси 1890-х років (opus 116–119). Симфонії Брамса; опора на традиції класичного типу симфонії. Симфонія № 4; трактування жанру, особливості композиції твору. Камерно-інструментальна творчість. «Німецький реквієм».

Антон Брукнер (1824–1896). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості Брукнера. Брукнер – видатний симфоніст 2-ої половини ХІХ ст. Принципи симфонічної концепції. Симфонія № 4; трактування жанру, особливості композиції твору. Духовні твори. Реквієм. Меси. Te Deum.

Йоганн Штраус (1825–1899) – класик побутової танцювальної музики. Вальси і оперети Штрауса. Симфонізація побутових жанрів. Оперети «Казки Віденського лісу», «Летюча миша», «Циганський барон».

Ключові слова: Й. Брамс; А. Брукнер; Р. Вагнер; Й. Штраус; опера; оперета; симфонія; оперна естетика Р. Вагнера; лейтмотив; лейтмотивна система (Р. Вагнера); драматургія опери.

Література: 3, 8, 14–16, 22.

ТЕМА 5.2. Італійська музична культура другої половини XIX ст.

Суспільно-історичні умови розвитку італійської музичної культури XIX ст. Розвиток жанрів. Опера – провідний жанр італійської музики XIX ст.

Джузеппе Верді (1813–1801). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості Верді. Італійська опера до Верді (1-а половина XIX ст.), заслуга композитора в розвитку жанру. Оперна естетика Верді. Опера Верді – реалістична музична драма людських пристрастей. Еволюція жанру опери в творчості Верді. «Ріголетто» – жанр реалістичної соціальної драми; «Травіата» – жанр лірико-психологічної драми. Опери 1860–1870-х років. Шлях Верді від «номерної опери» до жанру музичної драми. «Аїда». «Отелло» – вище реалістичне досягнення Верді. «Фальстаф». Вокально-хорові твори. Реквієм; образний зміст, трактування жанру.

Веризм – художній напрям в італійській літературі останньої чверті XIX ст. Джованні Верга (1840–1922) та його збірники новел «Життя полів», «Сільські новели». Оперний веризм, його зв'язок і відмінність від літературного веризму. П'єтро Масканьї (1863–1945) – автор першої веристської опери «Сільська честь». Руджеро Леонкавалло (1858–1919) і його опера «Паяци».

Джакомо Пуччіні (1858–1924) – видатний представник італійської опери кінця XIX – початку XX ст. Спільні та відмінні принципи оперної естетики Верді та Пуччіні. Опери «Маном Леско», «Тоска», «Мадам Баттерфлай»; трактування жанру опери.

Ключові слова: Дж. Верді; Р. Леонкавалло; П. Масканьї; Дж. Пуччіні; веризм; опера; оперна естетика Дж. Верді; драматургія опери.

Література: 3, 8, 14–16, 22.

ТЕМА 5.2. Угорська музична культура XIX ст.

Суспільно-історичні умови розвитку угорської музичної культури XIX ст. Музичне життя. Розвиток жанрів. Народна музика (історичні, селянські, куруцькі пісні; міські пісні). Стиль вербункош. Ференц Еркель (1810–1893); значення творчості композитора для розвитку угорської музичної культури.

Ференц Ліст (1811–1886). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості Ліста. Програмність музики. Принципи монотематизму, трансформації тематичного матеріалу. Ліст – основоположник симфонічної поеми. «Прелюди», «Тассо», «Мазепа», «Орфей»; трактування жанру, особливості музики, драматургія поем. Фортепіанна творчість Ліста. Цикли «Роки мандрів», «Поетичні та релігійні гармонії». «Угорські рапсодії»: образний зміст п'єс, виклад і розвиток тематичного матеріалу, роль варіаційного принципу, формотворчі принципи рапсодій. Рапсодії № 2, № 6. Соната h-moll – унікальний твір світової фортепіанної музики: особливості композиції, драматургія сонати. Концерти, етюди, мініатюри (Ноктюрн № 3, «Мрії кохання»; «Утіхи», № 3), транскрипції і парафрази Ліста.

Ключові слова: Ф. Ліст; симфонічна поема; соната; угорські рапсодії; формотворчі принципи угорських рапсодій Ф. Ліста; драматургія поеми / сонати; монотематизм, трансформація тематичного матеріалу.

Література: 3, 8, 14–16, 22.

ТЕМА 5.4. Французька музична культура другої половини XIX ст.

Суспільно-історичні умови розвитку французької музичної культури 2-ої половини XIX ст. Музичне життя. Розвиток жанрів. Оперна (Ж. Бізе, Ш. Гуно, К. Сен-Санс, Ж. Масне), симфонічна і камерно-інструментальна музика (П. Дюка, К. Сен-Санс, С. Франк).

Жорж Бізе (1838–1875). Тематика, образний зміст, жанри творчості Бізе. Оперна музика. Драматизація жанру ліричної опери. «Кармен»; трактування жанру опери. Симфонічна творчість. Оркестрова сюїта «Арлезіанка».

Сезар Франк (1822–1890). Тематика, образний зміст музики, жанри творчості композитора. Симфонічна музика. Симфонічні поеми («Еоліди», «Проклятий мисливець»),

«Джини»); трактування жанру. «Симфонічні варіації». Симфонія d-moll – видатний твір Франка; трактування жанру, композиція симфонії. Органна творчість. Шість п'єс для органа. Три хорали для великого органа. Фортепіанні твори. «Прелюдія, хорал і фуга» – приклад оригінального трактування поліфонічного циклу (прелюдія і фуга). Камерно-інструментальні твори. Скрипкова соната A-dur.

Ключові слова: Ж. Бізе; Ш. Гуно; П. Дюка; Ж. Масне; К. Сен-Санс; С. Франк; опера; симфонія; симфонічна поема; органна музика.

Література: 3, 8, 14–16, 22.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

(За умови дистанційного навчання кожен семінар опрацьовується і подається у письмовій формі – тезисний виклад матеріалу. Шрифт: Times New Roman. Обсяг: 4–5 сторінок. Формат: А4. 14 кегель. Одинарний відступ між рядками)

Семінарське заняття 1

Тема 1.2. Музична культура Стародавнього Єгипту, Палестини, Стародавньої Індії, Стародавнього Китаю; Тема 1.3. Музична культура Стародавньої Греції

1. Культова і календарно-обрядова музика – магістральні напрями розвитку музичного мистецтва давніх культур, їхній зміст та особливості.
2. Функція музики в давніх культурах; природа й зміст утилітарного принципу музикування, його форми, музичний практикум.
3. Музична теорія і музична естетика давньої Індії (ладова система; тала, рага, раса, мантра, сангіта, система «шруті»).
4. Принципи навчання музики в давній Індії, принципи виконання музичних композицій (принципи музикування).
5. Хазрат Інайят Хан, Раві Шанкар – видатні представники давньоіндійської традиції музикування у ХХ ст.
6. Мусичне мистецтво Стародавньої Греції – мистецтво Муз; поняття «музика» («μουσική») в контексті позиції «техне» («τέχνη»).
7. Медичний (магічний), космологічний, суспільно-виховний, вузько-спеціальний, музично-теоретичний (теорія музики) напрями розвитку музичної естетики та музичної культури Стародавньої Греції.
8. Музична теорія Стародавньої Греції: звукоряд, тетра хорди, принципи утворення ладів; піфагорійський (мелодичний) стрій.
9. Теорія музичного катарсису Піфагора; Платон, Аристотель та їх вчення про виховну роль музики.
10. Каноніки та гармоніки: полярність у визначенні суті музики.
11. Музика і онтологія: особливості відображення світу й пізнання художнього образу в музичному мистецтві (на основі аналізу підрозділу 6.2.2 «Про пізнання в музичному мистецтві» монографії О. Опанасюка).

Література: 2, 13, 21, 29, 32.

Семінарське заняття 2

Тема 2.2. Європейська музична культура XVII–XVIII ст.

(європейська музика в класичний період становлення культури)

1. Метаісторична концепція розвитку мистецтва Г. Гегеля; характеристика *класичної форми мистецтва*.
2. Концепція інтенціоналізму культури і мистецтва О. Опанасюка; особливості становлення Європейської культури в *класичний період розвитку*: Новий час, Просвітництво (XVII–XVIII ст.).
3. Раціоналізм і діалектика. Логічна структура «тезис-антитез-синтез», вираження її змісту в європейській музиці XVII–XVIII ст.

4. Становлення інструментальної музики від вокальних, танцювальних зразків до інструментальних жанрів поліфонічного, гомофонного і мішаного типів викладу музичного матеріалу.
5. Тріо-соната – попередниця старовинної і класичної сонати. Церковна соната (sonata da chiesa), камерна соната (sonata da camera / партита), сюїта: кристалізація чотиричастинного циклу (алеманда, куранта, сарабанда, жига) з відповідним змістом, темпом і викладом музичного матеріалу в кожній з частин, що стане характерним для структури майбутнього сонатно-симфонічного циклу.
6. Французька клавесинна музика: тематика й образний світ клавесиністів, форма рондо, італійські партити і французькі сюїти.
7. Німецька органна школа; вільні форми імпровізаційного характеру (прелюдія, фантазія, токата), імітаційні форми (пасакалія, чакона, ричеркар, fuga), тенденції до кристалізації жанрів.

Література: 1–3, 6, 8, 13, 15, 16, 21, 29.

Семінарське заняття 3

Тема 2.3. Музична культура Німеччини XVII – 1-ої половини XVIII ст.

Тема: Творчість Йоганна Себастьяна Баха

1. Й. С. Бах і епоха; роль композитора в розвитку європейської музики XVII-XVIII ст.
2. Тематика, образний зміст музики, жанри творчості, особливості музичного стилю Й. С. Баха.
3. Фуга – основна поліфонічна форма у творчості Й. С. Баха: роль композитора в розвитку складових частин фуґи; роль теми-зерна.
4. Органна творчість Й. С. Баха; новаторство в розвитку жанрів прелюдії, фуґи, токати, фантазії, хоральної обробки.
5. Токата і фуга d-moll, Фантазія і фуга g-moll, Прелюдія і фуга a-moll Й. С. Баха: образний зміст, особливості композиції творів.
6. Інструментальна музика Й. С. Баха; роль композитора в розвитку мистецтва гри на клавірі. «Хроматична фантазія і фуга» d-moll; виразово-стильові аспекти, особливості композиції твору.
7. «Добре темперований клавір» – видатний зразок клавірного (клавесинного) мистецтва Й. С. Баха; образний зміст, тематизм, принципи тональної будови прелюдій і фуґ; аналіз прелюдій і фуґ (одного твору за вибором студента) C-dur, c-moll, es-moll, b-moll (№ 1, № 2, № 8, № 22 – I ч.).
8. Вокально-інструментальна творчість Й. С. Баха; хорал, речитатив, арія, хор – складові форми (частини) пасіонів, кантат, ораторій, їхні функції та значення в драматургії композицій. Меса h-moll, «Пасіони за Іваном», «Пасіони за Матвієм»: трактування жанрів, образний зміст, будова, композиція творів.

Література: 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22.

Семінарське заняття 4

Тема 2.4. Опера XVII–XVIII ст.

1. Європейська опера 2-ої половини XVIII ст.; заслуга К. В. Глюка, В. А. Моцарта в розвитку жанру опери (загальна характеристика).
2. Оперна естетика і принципи оперної реформи К. В. Глюка. Опера «Орфей та Еврідіка»: жанр, образний зміст, будова, трактування арій, речитативів, ансамблів, музична характеристика оперних персонажів, драматургія опери.
3. Оперна естетика В. А. Моцарта, відмінність її від оперної естетики К. В. Глюка. «Весілля Фігаро», «Дон Жуан»: трактування жанру, образний зміст, будова, трактування арій, речитативів, ансамблів, музична характеристика оперних персонажів, драматургія опер (аналіз одного твору за вибором студента).

Література: 1, 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22.

Семінарське заняття 5

Тема 2.5. Віденський музичний класицизм.

Тема: Жанри симфонії, сонати, концерту і квартету у творчості віденських класиків

1. Віденський класицизм – вершина розвитку класичного стилю в музичному мистецтві.
2. Кристалізація жанрів симфонії, сонати, концерту, квартету у творчості віденських класиків; сонатна форма, її розділи, складові моменти; сонатно-симфонічний цикл, його концепція; характеристика змісту та можливих форм частин циклу.
3. Поняття «симфонізм»; типи симфонізму віденських класиків (Й. Гайдн, В. Моцарт, Л. Бетговен).
4. Логічна структура «тезис-антитез-синтез», вираження її змісту в інструментальній музиці віденських класиків (на рівні відношень основних тем сонатного алегро, частин та концепції сонатно-симфонічного циклу).
5. Принципи індивідуалізації сонатно-симфонічного циклу Л. Бетговена.
6. Період – класична форма музичної теми віденських класиків; методи розвитку тематичного матеріалу; принципи «тематичної роботи», монотематизму Л. Бетговена.

Література: 1, 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22.

Семінарське заняття 6

Тема 2.5. Віденський музичний класицизм

Тема: Творчість Йозефа Гайдна та Вольфганга Моцарта

1. Творчі портрети Й. Гайдна, В. Моцарта (за визначеним планом; див. розміщену нижче примітку).
2. Симфонічна та камерно-інструментальна музика Й. Гайдна, В. Моцарта. Образний зміст і драматургія симфоній № 103 Гайдна, № 40 Моцарта.
3. Жанр фортепіанної сонати у творчості Й. Гайдна, В. Моцарта. Сонати Гайдна D-dur, e-moll; сонати Моцарта № 8 (KV 310), № 11 (KV 331): образний зміст творів, принципи експонування головних партій у першій частині, трактування циклу, особливості композиції творів.
4. Вокально-симфонічна музика. Й. Гайдна, В. Моцарта. Ораторії Гайдна «Створення світу», «Пори року». Реквієм Моцарта. Трактування жанрів, образний зміст, композиції творів.

Примітка:

Творчий портрет композитора здійснюється за планом:

1. Місце й значення композитора в національній і європейській музичній культурі.
2. Традиції та новаторство у контексті творчої діяльності композитора.
3. Тематика, образно-ідейний зміст та виразово-стильові аспекти музики композитора.
4. Жанри творчості, провідні жанри, внесок композитора в їхній розвиток.

Література: 1, 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22.

Семінарське заняття 7

Тема 2.5. Віденський музичний класицизм. Тема: Творчість Людвіга ван Бетговена

1. Творчий портрет Л. Бетговена (за визначеним планом; див. примітку до семінару № 6).
2. Жанр симфонії в творчості Л. Бетговена. Симфонія № 5; трактування жанру, образно-ідейний зміст, принципи монотематизму, єдності циклу, драматургія симфонії.
3. Симфонії № 6, № 9 Л. Бетговена; трактування жанру, образно-ідейний зміст, програмні тенденції та особливості композиції творів.
4. Жанр фортепіанної сонати у творчості Л. Бетговена. Сонати № 8, № 14; трактування жанру, образний зміст, принципи єдності циклу, драматургія сонат. Романтичні тенденції у пізніх фортепіанних сонатах (на основі сонат №№ 27–32).

Література: 1, 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22.

Семінарське заняття 8

Тема 3.1. Українська музика періоду дохристиянської та Київської Русі

1. Українська музика періоду архаїки, її особливості, види та функція в житті давньоруського суспільства.
2. Календарно-обрядові, родинно-обрядові пісні та поховальні голосіння: їхній зміст, завдання, особливості виконання (для ілюстрації – спів або гра на музичному інструменті – на кожному вид пісень приготувати по одному прикладу).
3. Музична культура Київської Русі: народне мистецтво; фольклор і християнство; музика давньоруської церкви (текстологія; нотація; основні риси церковного співу; принципи знаменного розспіву); музичний побут княжого двору.

Література: 4, 5, 7, 9, 11, 12, 23, 24, 33.

Семінарське заняття 9

Тема 3.2. Українська музична культура XII – 1-ої половини XVII ст.

1. Суспільно-історичні умови розвитку української музичної культури в XII – 1-й половині XVII ст.
2. Думи; зміст, тематика, мелодика, ритміка, становлення жанру, жанрові різновиди, особливості композиції дум, стиль виконання (визначення змісту явищ, слухання і аналіз музики).
3. Історичні пісні: зміст, тематика, мелодика, ритміка, становлення жанру, жанрові різновиди, стиль виконання (визначення змісту явищ, слухання і аналіз музики).
4. Кант; зміст, тематика, мелодика, ритміка, одноголосся й багатоголосся, становлення жанру, жанрові різновиди, особливості музики, стиль виконання (визначення змісту явищ, слухання і аналіз музики).

Література: 4, 5, 7, 9, 11, 12, 18, 20, 23, 33.

Семінарське заняття 10

Тема 3.3. Українська музична культура 2-ої половини XVII–XVIII ст.

1. Суспільно-історичні умови розвитку української музичної культури в другій половині XVII–XVIII ст.; розвиток музичних жанрів;
2. Творчі портрети М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя (за визначеним планом; див. примітку до семінару № 6).
3. Хорові концерти «Не отвержи мене во время старости» М. Березовського, № 32 («Скажи ми, Господи, кончину мою») Д. Бортнянського, № 3 («Доколе, Господи, забудеши мя») А. Веделя; трактування жанру, образний зміст, стилеві особливості музики, будова і драматургія творів.

Література: 7, 9, 11, 12, 17, 18, 23, 25, 33.

Семінарське заняття 11

Тема 4.1. Європейська музика в романтичний період становлення культури

1. Суспільно-історичні передумови та філософсько-естетичні основи романтизму – художнього напрям кінця XVIII–XIX ст. (в романтичний період становлення Європейської культури).
2. Літературні маніфести романтиків як «програма до дії» щодо формування нової, романтичного спрямування, художньої культури; становлення національних музичних культур.
3. Тематика та образно-ідейний зміст художнього образу романтиків.
4. Роль літератури і поезії та програмність у музичному мистецтві романтиків.
5. Мелодика і гармонія романтиків: зміна акцентів (на протигагу композиторам-класицистам) у музичній композиції; особливості музичних тем, їхнього супроводу, викладу й розвитку.

6. Порівняльна характеристика принципів вираження художнього образу в музиці класицистів і романтиків (на основі інструментальної музики віденських класиків та 24 прелюдій для фортепіано Ф. Шопена).
7. Монотематизм, трансформація тематичного матеріалу; принципи образної і тематичної єдності композицій у романтиків.
8. Жанри романтичної музики, особливості їхнього трактування композиторами-романтиками.

Література: 1, 3, 6, 8, 13, 15, 22, 29.

Семінарське заняття 12

Тема 4.2. Музична культура Австрії та Німеччини 1-ої половини XIX ст.

Тема: Камерно-вокальна музика Франца Шуберта, Роберта Шумана

1. Жанр камерно-вокальної музики у творчості Ф. Шуберта, Р. Шумана; принципи романтичного трактування вокальних циклів.
2. Тематика, образний зміст пісень, трактування поетичного тексту та принципи його вираження у вокальній музиці Ф. Шуберта (на основі пісень з вокальних циклів «Прекрасна мельниківна», «Зимовий шлях») (аналіз 3 п'єс за вибором студента).
3. Тематика, образний зміст пісень, трактування поетичного тексту та принципи його вираження у вокальній музиці Р. Шумана (на основі пісень з вокального циклу «Любов поета») (аналіз 3 п'єс за вибором студента).

Література: 3, 6, 8, 13, 15, 16, 22.

Семінарське заняття 13

Тема 4.4. Польська музична культура XIX ст. Тема: Творчість Фридеріка Шопена

1. Творчий портрет Ф. Шопена (за визначеним планом; див. примітку до семінару № 6).
2. Фортепіанна мініатюра в творчості Ф. Шопена; принципи поетизації та індивідуалізації побутових жанрів (мазурки, вальси, полонези).
3. 24 прелюдії Ф. Шопена – енциклопедія романтизму; будова й трактування циклу; образний зміст, жанрове розмаїття п'єс; характеристика прелюдій №№ 2–4, № 6, № 7, № 15, № 24 (аналіз 3 п'єс за вибором студента).
4. Балади Ф. Шопена; характеристика балад № 1, № 2: трактування жанру, образний зміст, особливості композиції, драматургія творів.
5. Жанр фортепіанної сонати у творчості Ф. Шопена; характеристика сонати № 2, b-moll: романтичне трактування жанру, образний зміст, особливості композиції, драматургія сонати.

Література: 3, 6, 8, 15, 16, 22.

Семінарське заняття 14

Тема 5.1. Музична культура Австрії та Німеччини 2-ої половини XIX ст.

Тема: Жанр симфонії у творчості Антона Брукнера, Йоганнеса Брамса

1. Симфонії А. Брукнера, Й. Брамса; трактування жанру симфонії, принципи симфонічних концепцій композиторів.
2. Антон Брукнер. Симфонія № 4, Es-dur: образно-ідейний зміст, особливості композиції, драматургія симфонії.
3. Йоганнес Брамс. Симфонія № 4, e-moll: образно-ідейний зміст, особливості композиції, драматургія симфонії.

Література: 3, 8, 14–16, 22.

Семінарське заняття 15

Тема 5.1. Музична культура Австрії та Німеччини 2-ої половини XIX ст.;

Тема 5.2. Італійська музична культура 2-ої XIX ст.

Тема: Оперна творчість Ріхарда Вагнера та Джузеппе Верді

1. Філософсько-естетичні погляди і оперна естетика Р. Вагнера; принципи його лейтмотивної системи.
2. Ріхард Вагнер. Оперы «Лоенгрін», «Трістан та Ізольда»; трактування жанру, образно-ідейний зміст, будова, трактування арій, речитативів, ансамблів, музична характеристика оперних персонажів, співвідношення вокалу і оркестру, драматургія опери (аналіз однієї опери за вибором студента).
3. Естетичні погляди і оперна естетика Дж. Верді, відмінність її від оперної естетики Р. Вагнера.
4. Джузеппе Верді. Оперы «Ріголетто», «Травіата»; трактування жанру, образно-ідейний зміст, будова, трактування арій, речитативів, ансамблів, музична характеристика оперних персонажів, співвідношення вокалу і оркестру, драматургія опер (аналіз однієї опери за вибором студента).

Література: 3, 8, 14–16, 22.

Семінарське заняття 16

Тема 5.3. Угорська музична культура ХІХ ст. Тема: Творчість Ференца Ліста

1. Творчий портрет Ф. Ліста (за визначеним планом; див. примітку до семінару № 6).
2. Ференц Ліст. Симфонічні поеми «Тассо», «Прелюди»; образний зміст, принципи програмності, особливості композиції, драматургія поем (аналіз однієї поеми за вибором студента).
3. Ференц Ліст. Соната для фортепіано h-moll: образний зміст, грандіозність концепції, особливості композиції, драматургія сонати.
4. Ференц Ліст. «Угорські рапсодії» № 2, № 6; трактування жанру, образний зміст, особливості композиції, драматургія творів.

Література: 3, 8, 14–16, 22.

Семінарське заняття 17

Тема 5.4. Французька музична культура 2-ої половини ХІХ ст.

1. Творчий портрет Ж. Бізе (за визначеним планом; див. примітку до семінару № 6).
2. Жорж Бізе. Опера «Кармен»; трактування жанру, образний зміст, будова твору, трактування арій, речитативів, ансамблів, музична характеристика оперних персонажів, драматургія опери.
3. Творчий портрет Сезара Франка (за визначеним планом; див. примітку до семінару № 6).
4. Сезар Франк. «Прелюдія, хорал і fuga» для фортепіано. Скрипкова соната A-dur. Трактування жанрів, образний зміст, особливості композиції творів (аналіз одного твору за вибором студента).

Література: 3, 8, 14–16, 22.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		
	Макс.кільк.балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальні кількості балів	Кількість одиниць	Максимальна кількості балів	Кількість одиниць	Максимальні кількості балів	Кількість одиниць	Максимальні кількості балів	Кількість одиниць	Максимальні кількості балів
Відвідування лекцій	1	2	2	6	6	3	3	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	1	1	6	6	3	3	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	1	10	6	60	3	30	3	30	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	6	30	3	15	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	42	7	48	25	127	13	76	13	76	17	93
Максимальна кількість балів до екзамену: 251							Разом: 169				
Коефіцієнт: 251 : 60 = 4,18											

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Зміст завдань
Змістовий модуль 1. Музична культура стародавнього світу		
1.1	Вступ до курсу «Історія музики»	За вказаною літературою визначити змістові моменти основних теорій щодо походження музики, розвитку культури, періодизації історії музики.
1.2	Музична культура Стародавнього Єгипту, Палестини, Стародавньої Індії, Стародавнього Китаю	За вказаною літературою визначити особливості музики давніх культур, її філософсько-естетичні аспекти, принципи функціонування, музикування. Зробити тезаурус основних понять.
1.3	Музична культура Стародавньої Греції та Стародавнього Риму	За вказаною літературою визначити особливості античної музики, її види, філософсько-естетичні аспекти. Зробити тезаурус основних понять.
Змістовий модуль 2. Європейська музична культура V–XVIII століття		
2.1	Європейська музична культура V–XVI ст. (європейська музика в	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку європейської

	символічний період становлення культури). Формування нової музики в епохи Середньовіччя та Відродження	музики в символічний період становлення культури. Зробити тезаурус основних понять. Прослухати музику (фрагменти) визначених (у навчальному плані) творів.
2.2	Європейська музична культура XVII–XVIII ст. (європейська музика в класичний період становлення культури)	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку європейської музики в класичний період становлення культури. Зробити тезаурус основних понять. Прослухати музику визначених творів.
2.3	Музична культура Німеччини XVII – 1-ої половини XVIII ст.	Опрацювати літературу за темою. Охарактеризувати німецьку органну школу. За визначеним планом скласти творчі портрети Й. С. Баха, Г. Генделя. Прослухати музику визначених творів.
2.4	Опера XVII–XVIII ст.	Опрацювати літературу за темою. Зробити короткий опис еволюції опери. Зробити тезаурус дотичних до оперного мистецтва основних понять. Скласти порівняльну таблицю оперної естетики К. Глюка і В. Моцарта. Прослухати музику визначених творів.
2.5	Віденський музичний класицизм	Опрацювати літературу за темою. Зробити короткий опис еволюції жанрів симфонії, сонати, концерту, квартету в творчості Гайдна, Моцарта, Бетговена. За визначеним планом скласти творчі портрети цих композиторів. Прослухати музику визначених творів.
Змістовий модуль 3. Українська музична культура від періоду архаїки до XVIII століття		
3.1	Українська музична культура періоду дохристиянської та Київської Русі	Опрацювати літературу за темою. Ознайомитися з тематикою давніх українських календарно-обрядових, родинно-обрядових пісень та поховальних голосінь. Ознайомитися в довідниковій літературі з архаїчними музичними інструментами Київської Русі. Зробити тезаурус основних понять.
3.2	Українська музична культура XII – 1-ої половини XVII ст.	Опрацювати літературу за темою. Ознайомитися з літературними джерелами українських дум, історичних пісень. Прослухати музику визначених (у навчальному плані) дум, історичних пісень та кантів. Зробити тезаурус основних понять.
3.3	Українська музична культура 2-ої половини XVII–XVIII ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку української музики цього періоду. Зробити тезаурус основних понять. Скласти творчі портрети М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя. Прослухати музику визначених творів.

Змістовий модуль 4. Європейська музична культура кінця XVIII – першої половини XIX століття		
4.1	Європейська музика в романтичний період становлення культури	Опрацювати літературу за темою. Визначити зміст романтичного періоду становлення Європейської культури та характерні риси романтичного музичного мистецтва. Зробити тезаурус основних понять.
4.2	Музична культура Австрії та Німеччини 1-ої половини XIX ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку австрійської та німецької музики цього періоду. Скласти творчі портрети Ф. Шуберта і Р. Шумана та порівняльну таблицю вокальної поезики композиторів. Прослухати музику визначених творів.
4.3	Французька музична культура 1-ої половини XIX ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку французької музики цього періоду. Ознайомитися з літературною програмою «Фантастичної симфонії». Визначити змістові аспекти монотематизму і трансформації тематичного матеріалу. Прослухати музику визначених творів.
4.4	Польська музична культура XIX ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку польської музики XIX ст. Скласти творчий портрет Ф. Шопена. Прослухати музику визначених творів.
Змістовий модуль 5. Європейська музична культура другої половини XIX століття (Австрія, Німеччина, Італія, Угорщина, Франція)		
5.1	Музична культура Австрії та Німеччини 2-ої половини XIX ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку австрійської та німецької музики 2-ої пол. XIX ст. Скласти творчі портрети Р. Вагнера, Й. Брамса, А. Брукнера. Зробити тезаурус дотичних до оперної естетики Вагнера основних понять. Прослухати музику визначених творів.
5.2	Італійська музична культура 2-ої половини XIX ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку італійської музики 2-ої пол. XIX ст. Скласти творчий портрет Дж. Верді. Зробити тезаурус дотичних до оперної естетики Верді основних понять. Прослухати музику визначених творів.
5.3	Угорська музична культура XIX ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку угорської музики XIX ст. Скласти творчий портрет Ф. Ліста. Визначити принципи програмності та формотворчі особливості музики композитора (монотематизм, трансформація тематичного матеріалу). Прослухати музику визначених творів.

5.4	Французька музична культура 2-ої половини XIX ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти розвитку французької музики 2-ої пол. XIX ст. Скласти творчі портрети Ж. Бізе, С. Франка. Прослухати музику визначених творів.
-----	---	---

7.1. Знання студентів оцінюється з самостійної роботи за наступними критеріями:

Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
5	Студент опрацював визначену літературу, засвоїв теоретичний матеріал, орієнтується в темі, володіє понятійним апаратом, логічно обґрунтовує основні змістові модулі, коректно відповідає на задані за темою питання, демонструє вміння використовувати отримані знання для виконання конкретних практичних завдань.
4	Студент опрацював визначену літературу, засвоїв теоретичний матеріал, загалом орієнтується в темі, володіє понятійним апаратом, обґрунтовує основні змістові модулі, відповідає на задані за темою питання, демонструє вміння використовувати отримані знання для виконання конкретних практичних завдань. Водночас припускається незначних помилок.
3	Студент не повністю опрацював визначену літературу, достатньою мірою не засвоїв теоретичний матеріал, не завжди орієнтується в темі, достатньою мірою не володіє понятійним апаратом, припускається помилок в обґрунтуванні основних змістових модулів та відповідях на задані за темою питання, не завжди демонструє вміння використовувати отримані знання для виконання конкретних практичних завдань.
2	Студент не (повністю) опрацював визначену літературу, не засвоїв теоретичний матеріал, не орієнтується в темі, припускається значних помилок в обґрунтуванні основних змістових модулів та відповідях на задані за темою питання, не демонструє вміння використовувати отримані знання для виконання конкретних практичних завдань.

7.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення програмового матеріалу та враховує виконання студентами передбачених певним модулем видів робіт.

Питання до семестрового контролю (програмовий матеріал змістових модулів 1–3):

1. Метаісторична концепція розвитку мистецтва Г. Гегеля та концепція інтенціоналізму культури і мистецтва О. Опанасюка (загальна характеристика).
2. Поняття музично-історичного часу, музичної епохи, музичної культури; періодизація історії музики.
3. Особливості та функція музики в давніх культурах Єгипту, Індії, Китаю, Греції.
4. Утилітарний принцип музикування в давніх культурах, його принципи, форми, завдання.
5. Музична теорія і музична естетика стародавньої Індії (ладова система; мантра; рага; раса; тала; сангіта; система «шруті»).
6. Хазрат Інайт Хан, Раві Шанкар – видатні представники давньоіндійської традиції музикування у XX ст.
7. Медичний (магічний), космологічний, суспільно-виховний, вузько-спеціальний, музично-теоретичний напрями розвитку музичної естетики та музичної культури Стародавньої Греції.
8. Мистецтво Муз (мусичне мистецтво) у Стародавній Греції; поняття «музика» («μουσική») в контексті позиції «техне» («τέχνη»).

9. Теорія музичного катарсису Піфагора; Платон, Аристотель та їхнє вчення про виховну роль музики.
10. Каноніки і гармоніки; їхні позиції щодо визначення суті музичного мистецтва.
11. Онтологічні аспекти музики: на основі аналізу підрозділу 6.2.2 «Про пізнання в музичному мистецтві» з монографії О. Опанасюка «Інтенціональність у просторі культури...».
12. Європейська культура – нове метаісторичне явище у просторі світової цивілізації; особливості розвитку музики в символічній, класичній періоди становлення.
13. Світоглядні позиції, музична естетика Середньовіччя, їхня відмінність від античної і давньої культурної рефлексії.
14. Музична культура епохи Середньовіччя; становлення християнської релігійної / культової музики.
15. Григоріанський хорал, його особливості, принципи побудови хоральних мелодій.
16. Трубадури, трувери, мінезингери, мейстерзингери, їхня роль у розвитку європейської музичної культури.
17. Музична культура епохи Відродження (загальна характеристика).
18. Ставлення поліфонії в епохи Середньовіччя і Відродження; органими (паралельний, вільний, мелізматичний), суворий (строгий) стиль, його принципи.
19. Нідерландська композиторська школа, її роль у розвитку європейської поліфонії.
20. Опера, ораторія і кантата XVII – початку XVIII ст.
21. Інструментальна музика XVII – першої половини XVIII ст.
22. Творчий портрет і риси музичного стилю Й. С. Баха (характеристика творчості композитора за визначеним планом).
23. Фуга – основна поліфонічна форма у творчості Й. С. Баха; роль композитора в розвитку складових частин фуги.
24. Органна та інструментальна творчість Й. С. Баха; роль композитора в розвитку жанрів.
25. Бах Й. С. Токата і фуга d-moll, Фантазія і фуга g-moll для органа: образний зміст, виразові й стильові аспекти музики, будова, драматургія творів (один твір за вибором студента).
26. Вокально-симфонічна творчість Й. С. Баха; Меса h-moll, «Пасіони за Іваном»: образний зміст, трактування жанрів, виразово-стильові аспекти музики, особливості композиції творів (один твір за вибором студента).
27. Бах Й. С. «Добре темперований клавір»; Хроматична фантазія і фуга g-moll; образний зміст п'єс, роль цих творів у розвитку європейської поліфонії та інструментальної музики.
28. Бах Й. С. Прелюдія і фуга c-moll, Прелюдії C-dur, es-moll, b-moll (I ч. «ДТК»): образний зміст п'єс; будова та особливості композиції фуги c-moll.
29. Творчий портрет Г. Ф. Генделя (характеристика творчості композитора за визначеним планом); ораторія «Самсон»: образний зміст, трактування жанру, будова, особливості композиції ораторії.
30. Сонатно-симфонічний цикл: образний зміст і форма частин циклу, концепція циклу в творчості віденських класиків.
31. Поняття «симфонізм»; типи симфонізму віденських класиків; еволюція жанру симфонії у творчості Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Л. Бетговена.
32. Принципи експозиції та розвитку тематичного матеріалу віденських класиків (симфонія, соната, концерт); «тематична робота» і принципи монотематизму Л. Бетговена.
33. Творчий портрет Й. Гайдна (характеристика творчості композитора за визначеним планом).
34. Творчий портрет і риси музичного стилю В. Моцарта (характеристика творчості композитора за визначеним планом).
35. Творчий портрет і риси музичного стилю Л. Бетговена (характеристика творчості композитора за визначеним планом).
36. Симфонії № 103 Й. Гайдна, № 40 В. Моцарта: образно-ідейний зміст, трактування жанру, виразово-стильові аспекти музики, будова, драматургія симфоній (один твір за вибором студента).

37. Фортепіанні сонати D-dur (1780), e-moll (1778) Й. Гайдна, № 8 (a-moll), № 11 (A-dur) В. Моцарта: образно-ідейний зміст, трактування жанру, виразово-стильові аспекти музики, будова, драматургія сонат (по одному твору кожного композитора за вибором студента).
38. Моцарт В. Реквієм: образний зміст, трактування жанру, будова твору; роль Реквієму в розвитку європейської вокально-симфонічної музики.
39. Опера XVIII ст.; оперна творчість та оперна естетика К. В. Глюка, В. А. Моцарта.
40. Глюк К. «Орфей і Еврідіка». Моцарт В. «Весілля Фігаро»: зміст, трактування жанру, будова і драматургія опер (один твір за вибором студента).
41. Бетговен Л. Сонати для фортепіано № 8, № 14, № 23: образний зміст, трактування жанру, виразово-стильові аспекти музики, будова, драматургія сонат (один твір за вибором студента).
42. Бетговен Л. Симфонії № 5, № 6, № 9: образний зміст, трактування жанру, виразово-стильові аспекти музики, будова, драматургія симфоній (один твір за вибором студента).
43. Романтичні тенденції у пізніх сонатах для фортепіано Л. Бетговена (на основі сонат №№ 27–32).
44. Українська музична культура дохристиянської і Київської Русі.
45. Український музичний фольклор дохристиянської та Київської Русі: жанри, тематика, зміст, принципи виконання, особливості розвитку.
46. Світська та церковна музика Київської Русі: жанри, форми, функції.
47. Українські билини: зміст, тематика, принципи музикування.
48. Нотація в Київській Русі; принципи невменної / знаменної нотації.
49. Українські думи: зміст, тематика, принципи музикування, формотворчі принципи, розвиток жанру в XVI – 1-ій половині XVIII ст.
50. Українські історичні пісні XVI–XVIII ст.: зміст, тематика, особливості музики, розвиток жанру, відмінність історичних пісень від жанру дум.
51. Жанр канту в українській музиці XVI–XVIII ст.: зміст, тематика, жанрові різновиди, стильові й виразові особливості музики.
52. Музика в українському театрі XVII – 1-ої половини XVIII ст. (шкілька драма, вертеп).
53. Партесний концерт XVII – 1-ої половини XVIII ст.: зміст, тематика, стильові й виразові особливості музики; партесний і хоровий концерти.
54. М. Дилецький та його роль у розвитку української музичної культури XVII–XVIII ст.
55. Творчий портрет Максима Березовського (характеристика творчості композитора за визначеним планом).
56. Березовський М. Концерт «Не отвержи мене во время старости»: образний зміст, виразово-стильові особливості музики, будова й драматургія твору.
57. Творчий портрет Д. Бортнянського (характеристика творчості композитора за визначеним планом).
58. Бортнянський Д. Концерт № 32 («Скажи ми, Господи, кончину мою»): образний зміст, виразово-стильові особливості музики, будова й драматургія твору.
59. Творчий портрет А. Веделя (характеристика творчості композитора за визначеним планом).
60. Ведель А. Концерт № 3 («Доколе, Господи, забудеши мя»): образний зміст, виразово-стильові особливості музики, будова й драматургія твору.

Критерії оцінювання модульного контролю

21–25 балів – студент логічно розкриває зміст передбачених модулем питань, точно і повно дає визначення термінів і понять, аналізує й оцінює різноманітні явища в галузі історії музики та їхні взаємозв'язки. Виявляє самостійне, творче ставлення до концептуальних положень, переконливо аргументує власну позицію. Студент демонструє здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів, розуміння історичних тенденцій розвитку історії музики, самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

16–20 балів – студент розкриває зміст передбачених модулем питань, дає визначення термінів і понять, аналізує й оцінює різноманітні явища в галузі історії музики та їхні

взаємозв'язки. Загалом виявляє самостійне, творче ставлення до концептуальних положень, переконливо аргументує власну позицію. Студент демонструє здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів, розуміння історичних тенденцій розвитку історії музики, самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Водночас припускається незначних помилок у відповідях.

11–15 балів – студент частково відтворює зміст програмного матеріалу. Фрагментарно висвітлює теоретичні положення, класифікації, концептуальні ідеї, визначає суть окремих термінів і понять. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Виявляє поверхневу обізнаність з основною й додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою, недостатньо глибоке засвоєння навчального матеріалу.

0–10 балів – відповіді студента мають репродуктивний характер. Студент поверхнево викладає програмний матеріал, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Студент не використовує додаткові джерела і матеріали, запропоновані викладачем; має нечіткі уявлення про категоріальний апарат. Пізнавальна діяльність студента характеризується репродуктивним рівнем, неспроможністю самостійного пошуку.

7.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У першому семестрі вивчення курсу «Історія мистецтв: Історія музики» закінчується іспитом. У другому семестрі за сумою результатів виконання усіх видів роботи (лекції, семінарські заняття, самостійна робота, МКР) виставляється залік. Максимальна кількість набраних балів становить 100.

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

8а. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

1 семестр

Разом: 90 год.: лекції – 22 год., семінар. заняття – 20 год., самост. робота – 12 год., мод. контроль – 6 год., семестр. контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II					Змістовий модуль III		
Назва модуля	Музична культура стародавнього світу		Європейська музична культура V–XVIII століття					Українська музична культура від періоду архаїки до XVIII століття		
К-кість балів за модуль	48 балів		127 балів					76 балів		
Заняття	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Теми лекцій (11 балів)	Вступ до історії музики. Музична к-ра Стародавнього Єгипту, Палестини, Старод. Індії, Старод. Китаю (1 бал)	Музична к-ра Старод. Греції, Старод. Риму (1 бал)	Європейська музична культура V–XVI ст. (1 бал)	Європейська музична культура XVII–XVIII ст. (1 бал)	Музична культура Німеччини XVII – 1-ої пол. XVIII ст. (1 бал)	Опера XVII–XVIII ст. (1 бал)	Віденський музичний класицизм (2 бали)	Українська музика дохристиянської та Київської Русі (1 бал)	Українська музична культура XII – 1-ої пол. XVII ст. (1 бал)	Українська музична культура 2-ої пол. XVII–XVIII ст. (1 бал)
Семінарські заняття 110 балів)		10+1 (семінар)		10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	(10+1) x 3 (семінари)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)
Самостійна робота (55 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль (75 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів		Проміжний модульний контроль 25 балів					Проміжний модульний контроль 25 балів		
	Всього балів за 1-й семестр – 251 Форма контролю – екзамен Коефіцієнт – 4,18									

86. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

2 семестр

Разом: 88 год., лекції – 14 год., семінар. заняття – 14 год., самост. робота – 56 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль IV			Змістовий модуль V			
Назва модуля	Європейська музична культура кінця XVIII – 1-ої пол. XIX ст.			Європейська музична культура 2-ої пол. XIX ст.			
К-кість балів за модуль	76 балів			93 бали			
Заняття	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій (7 балів)	Європейська музика в романтичний період становлення к-ри (1 бал)	Музична к-ра Австрії та Німеччини 1-ої пол. XIX ст. (1 бал)	Французька муз. к-ра 1-ої пол. XIX ст.; Польська музична культура XIX ст. (1 бал)	Музична к-ра Австрії та Німеччини 2-ої пол. XIX ст. (1 бал)	Італійська музична к-ра 2-ої пол. XIX ст. (1 бал)	Угорська музична культура XIX ст. (1 бал)	Французька музична к-ра 2-ої пол. XIX ст. (1 бал)
Семінарські заняття (77 балів)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)
Самостійна робота (35 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль (50 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів			Проміжний модульний контроль 25 балів			
	Всього балів за 2-й семестр – 169						

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI–XIX століття): Навчальний посібник. Миколаїв, 2018. 306 с.
2. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: Навчальний посібник. Дрогобич : Коло, 2017. 280 с.
3. Дідич С. Історія західноєвропейської музики: навчальний посібник. Кіровоград : МОН України, 2005. 226 с.
4. Іваницький А. І. Український музичний фольклор. Підручник для вищих учбових закладів. Вінниця : Нова книга, 2004. 320 с.
5. Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова книга, 2008. 520 с.
6. Іванова І. Класична музична література XVII – першої половини XIX ст. : навчальний посібник / І. Іванова, А. Мізітова, Н. Некрасова. Київ, 2013. 306 с.
7. Історія української музики. В 7 т. Т. 1: Від найдавніших часів до середини XIX ст. 2-ге вид., перероблене, доповнене / О. В. Богданова, С. Й. Грица, Р. Д. Гусак, Є. В. Єфремов та ін. Київ : ІМФЕ, 2016. 440 с.
8. Каплієнко-Ілюк Ю. В. Історія світової музики: навчальний посібник. Чернівці : Місто, 2015. 240 с.
9. Корній Л. П. Історія української музики. Ч. I. Від найдавніших часів до середини XVIII ст. Київ – Харків – Нью-Йорк : Видавництво М. П. Коць, 1996. 316 с.
10. Корній Л. П. Історія української музики. Ч. II. Друга половина XVIII ст. Київ – Харків – Нью-Йорк : Видавництво М. П. Коць, 1998. 388 с.
11. Корній Л. П., Сюта Б. О. Історія української музичної культури : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : НАМУ ім. П. І. Чайковського, 2011. 736 с. : іл.
12. Корній Л. П., Сюта Б. О. Українська музична культура. Погляд крізь віки. Київ : Музична Україна, 2014. 592 с.
13. Медриш І. Світова музична література: Підручник. Випуск 1. Чернівці : Місто, 2018. 280 с.
14. Медриш І. Світова музична література: підручник. Випуск 2. Чернівці : Місто, 2020. 448 с.
15. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики. Навчальний посібник. Київ : Стилос, 2006. 350 с.
16. Чернова І. В., Горман О. П. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: Навчальний посібник. Львів : НАСВ, 2016. 246 с.

Додаткова література:

17. Герасимова-Персидська Н. А. Хоровий концерт на Україні в XVII–XVIII ст. Київ : Музична Україна, 1978. 180 с.
18. Грица С. Й. Мелос української народної епіки : Монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 344 с.
19. Дилецький М. Граматика музикальна / Підгот. до видання О. С. Цалай-Якименко. Київ : Музична Україна, 1970. 109 с.
20. Думи (Історико-героїчний цикл) : Збірник / Упоряд. О. Дея; вступне слово М. Стельмаха. Київ : Дніпро, 1982. 159 с. іл.
21. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / Переклад з німецької та редактор-

- упорядник Ю. Є. Семенов. Ч. 1. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса : Будівельник, 2003. 188 с.
22. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч/ Переклад з німецької та редактор-упорядник Ю. Є. Семенов. Ч. 2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса : Будівельник, 2004. 240 с.
 23. Історія української дожовтневої музики / Загальна редакція та упорядкування О. Я. Шреєр-Ткаченко. Київ : Музична Україна, 1969. 588 с.
 24. Календарно-обрядові пісні / Упорядкування, передмова, примітки О. Ю. Чебанюк. Київ : Дніпро, 1987. 392 с., іл.
 25. Кияновська Л. О. Українська музична культура. Львів : Тріада плюс, 2008. 344 с.
 26. Колеса Ф. М. Мелодії українських народних дум. Київ : Наукова думка, 1969. 592 с.
 27. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / колектив авторів; за редакцією А. Є. Конверського. Харків : Фоліо, 2013. 863 с.
 28. Музично-історичні концепції у минулому і сучасності: Матеріали ; [редактори-упорядники О. Зінкевич, В. Сивохіп]. Львів : Сполом, 1997. 112 с.
 29. Опанасюк О. П. Іntenціональність у просторі культури: мистецтвознавчий, культурологічний та філософський аспекти: монографія. 3-є видання, виправлене. Київ : Освіта України, 2020. 472 с.
 30. Опанасюк О. П. Метаісторичні підвалини періодизації історії світової музичної культури // Path of Science. International Electronic Scientific Journal. 2017. Vol. 3, No 2. – С. 2.16–2.30 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.19-7>
 31. Опанасюк О. П. Суть музичного: до визначення фундаментальних підоснов музики, езотеричний контекст // Українське мистецтвознавство : матеріали, дослідження, рецензії. Зб. наук. праць. Вип. 18 / [головний редактор Г. Скрипник] ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2018. С. 6–18.
 32. Основи культурології: Навчальний посібник / За редакцією Л. О. Сандюк та Н. В. Щубелки. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 400 с.
 33. Українська музична енциклопедія / Головний редактор Г. Скрипник, заступник головного редактора А. Калениченко, відповідальний секретар Г. Степанченко. Т. 1–5. Київ : ІМФЕ, 2006–2018.